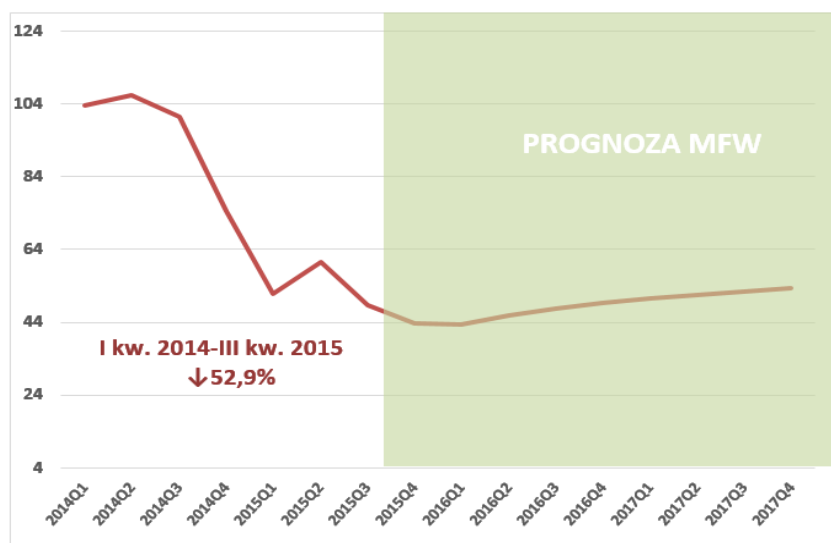

Informacja nt. perspektyw norweskiego sektora offshore

O roli jaką w norweskiej gospodarce pełni sektor offshore świadczy fakt, iż generuje on ponad 20% norweskiego PKB, zapewniając tym samym ponad 250 tys. miejsc pracy. Sektor ten odpowiada ponadto za niemalże 50% wartości norweskiego eksportu, wliczając w to zarówno samą branżę wydobywczą, jak i branże powiązane tj. transport, utrzymanie, sprzedaż statków, platform i pozostałych dóbr/usług.

**Wyk. 1. Średnie światowe ceny ropy naftowej w poszczególnych kwartałach 2014-2017
(USD/baryłka)**

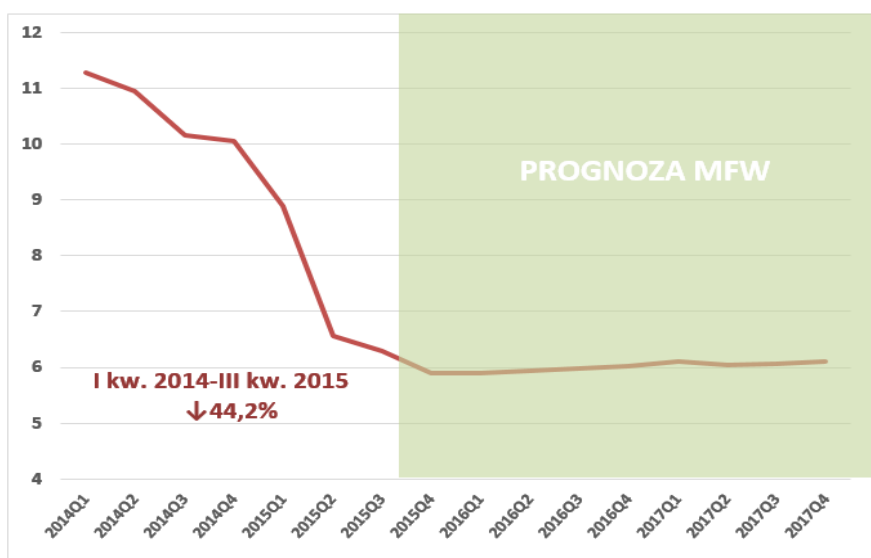

Źródło: Opracowanie WPHI Ambasady RP w Oslo na podstawie danych Międzynarodowego Funduszu Walutowego (IMF)

Zgodnie z informacjami płynącymi z norweskiego sektora offshore, po dobrych biznesowo latach 2012-2013, okres 2014-2015 przyniósł zdecydowane pogorszenie koniunktury. Źródłem spadku aktywności w branży paliwowej było nagłe załamanie cen ropy naftowej, którego początek nastąpił w drugiej połowie 2014 r. (od I kw. 2014 r. do III kw. 2015 r. średnie globalne ceny ropy naftowej w ujęciu kwartalnym r/r spadły o 52,9% - wyk. 1.). Podobna skala spadku cen odnotowana została w handlu gazem. Średnie globalne ceny gazu spadły od I kw. 2014 r. do III kw. 2015 r. o 44,2% (wyk. 2.). Tak samo jak w przypadku ropy prognozowany scenariusz zakłada stabilizację cen gazu na bieżących poziomach.

Wyk. 2. Średnie światowe ceny gazu w poszczególnych kwartałach 2014-2017 (USD/MMBtu)

Źródło: Opracowanie WPHI Ambasady RP w Oslo na podstawie danych Międzynarodowego Funduszu Walutowego (IMF)

W rezultacie, zarówno drugie półrocze 2014 r. jak i cały 2015 rok (zakładamy utrzymanie/pogłębienie się negatywnych tendencji rynkowych w IV kw. 2015 r.) charakteryzowały się znaczącym spadkiem wartości dodanej wytworzonej w norweskim sektorze paliwowym i transportowym (Tab. 1.). O ile w początkowej fazie spadki te nie przekraczały 10%, tak od IV kw. 2014 r. w każdym kolejnym kwartale ich dynamika wyraźnie przyspieszała w ujęciu rocznym przy, co warto zaznaczyć, coraz niższej bazie odniesienia roku poprzedzającego.

Tab. 1. Wartość dodana w sektorze paliwowym i transporcie w latach 2014-2015 (% zmiana, r/r)

	2014	2015
I kw.	10,5%	-20,0%
II kw.	-1,2%	-12,4%
III kw.	-8,8%	-10,5%
IV kw.	-13,6%	b.d.

Źródło: Opracowanie WPHI Ambasady RP w Oslo na podstawie danych Norweskiego Urzędu Statystycznego (SSB)

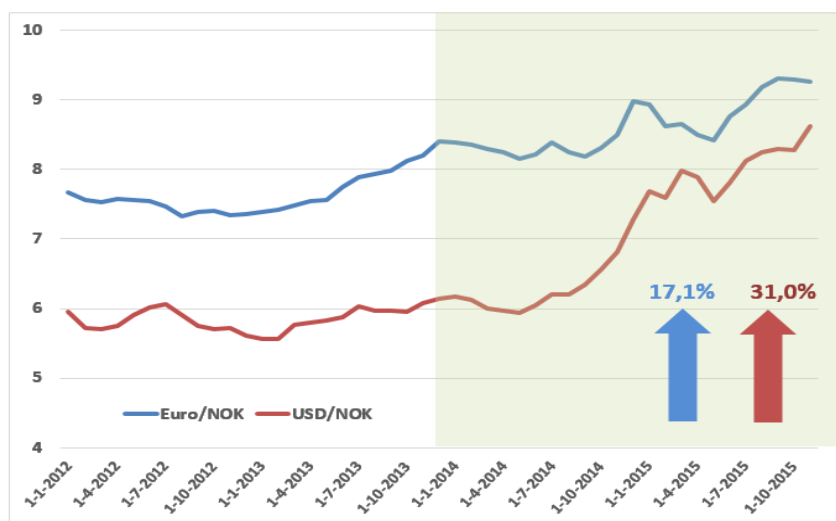
Powyższe dane odzwierciedlają ogólną kondycję sektora paliwowego w Norwegii. Potwierdzają je również dane fiskalne norweskiego Ministerstwa Finansów, które wykazują zdecydowany

spadek przychodów budżetowych z sektora paliwowego (podatki, opłaty środowiskowe oraz udziały państwa w Statoil oraz innych spółkach paliwowych). I tak w 2014 r. przychody te sięgnęły 345,9 mld NOK, zakładane przychody na rok 2015 mają wynieść 342 mld NOK, a na 2016 r. jedynie 233,1 mld NOK¹ (spadek o 31,7% r/r). W odniesieniu do zakładanej ceny ropy, przy której szacunki te zostały przygotowane, to przyjęto jej następujące poziomy: ~100 USD/baryłka w 2014 r., ~50 USD/baryłka w 2015 r. oraz ~50 USD/baryłka w 2016 roku.

W tym miejscu należy zaznaczyć, że spadki przychodów, związane bezpośrednio ze zmniejszeniem zyskowności w sektorze, ograniczane są w pewnym stopniu dostosowaniem makroekonomicznym po stronie kursu walutowego. Od początku 2014 r. norweska korona (NOK) straciła na wartości 17,1% do euro oraz 31% do dolara - w którym to rozliczana jest większość transakcji w sektorze paliwowym (Wyk. 3.). Dzięki temu, dynamiczny spadek cen na rynku ropy został w pewnym stopniu złagodzony, zwiększając opłacalność eksportu dla lokalnych producentów.

Wyk. 3. Kursy walutowe Euro/NOK oraz USD/NOK w latach 2012-2015

Źródło: Opracowanie WPHI Ambasady RP w Oslo na podstawie danych Norweskiego Banku Centralnego (Norges Bank)

Prognozy przychodów budżetowych Norwegii z sektora paliwowego na rok 2016 wskazują ogólne tendencje z jakimi będziemy mieli do czynienia w tej branży w najbliższej przyszłości. Negatywne trendy w sektorze offshore wspierane będą prognozowanym utrzymaniem niskich

¹ Dane za Norweskim Ministerstwem Finansów (Finansdepartementet)

cen ropy i gazu przy stabilnym poziomie wydobycia węglowodorów w Norwegii, które wg. Norweskiego Urzędu ds. Ropy i Gazu (*Oljedirektoratet*) w najbliższym okresie oscylować będą w okolicach 220 mln m³ ekwiwalentu ropy (Tab. 2.). Nieco niższe wydobycie zakładają w swoich prognozach budżetowych analitycy Ministerstwa Finansów Norwegii. Wg ich oceny, w latach 2016-2017 w Norwegii wydobyte zostanie odpowiednio 214 oraz 215 mln m³ ekwiwalentu ropy.

Tab. 2. Prognoza wydobycia węglowodorów w Norwegii w latach 2016-2030

Rok	Prognozowane wydobycie w mln m ³ ekwiwalentu ropy
2016	219,07
2017	221,00
2018	221,00
2019	218,74
2020	219,84
2021	219,71
2022	220,20
2023	223,98
2024	225,78
2025	224,64
2026	223,73
2027	219,05
2028	211,99
2029	207,07
2030	203,51

Źródło: Opracowanie WPHI Ambasady RP w Oslo na podstawie Norweskiego Urzędu ds. Ropy i Gazu (*Oljedirektoratet*)

Brak możliwości szybkiego zwiększenia wydobycia węglowodorów, które mogłoby po części zrekompensować spadki cen ropy i gazu², znajdzie z pewnością swoje odzwierciedlenie w dalszym pogorszeniu podstawowych wskaźników finansowych w sektorze. Przy zmniejszonych przepływach kapitałowych, norweskie firmy coraz częściej decydują się na restrukturyzację poprzez ograniczanie wydatków inwestycyjnych oraz kadrowych. Wg. Norweskiego Urzędu Statystycznego, w 2015 r. wydatki inwestycyjne przedsiębiorstw z sektora paliwowego spadną w skali roku o niemalże 12% do poziomu 192,8 mld NOK. Prognozy na 2016 r. mówią o 11,4% spadku wartości inwestycji do pułapu 180 mld NOK. Norweskie Ministerstwo Finansów nieco mniej pesymistycznie ocenia kondycję branży paliwowej prognozując 11,3-proc. spadek wydatków inwestycyjnych w 2015 r., 8,1-proc. w 2016 r. oraz 5,5-proc. w 2017 roku.

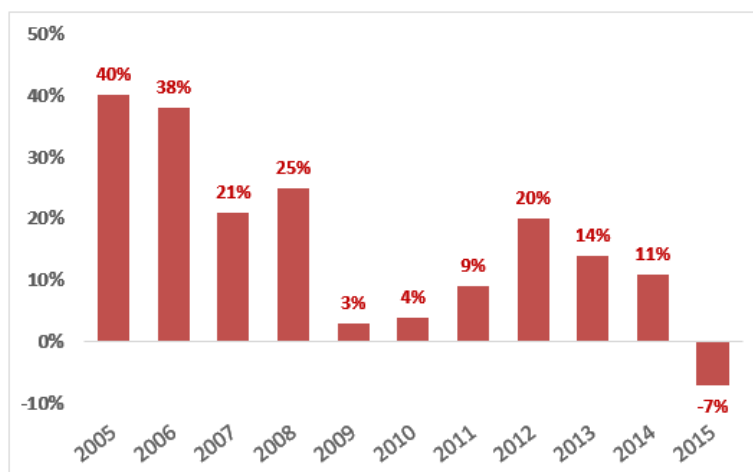
² Założenie przy braku wystąpienia negatywnego szoku efektu podażowego

Mając na uwadze powyższe, ocena perspektyw rynku w dłuższym horyzoncie czasowym jest niezwykle trudna. Wiąże się to głównie z bardzo dużą zmiennością cen ropy, która w tym przypadku jest kluczową determinantą wyników finansowych firm z branży paliwowej i innych bezpośrednio z nią powiązanych (m.in. transport). Co więcej, ciężko jest się tutaj również powoływać na jakiegokolwiek długoterminowe prognozy cen ropy, gdyż ich rozbieżność jest na tyle duża, że niemalże wyklucza ich wartość informacyjną.

Jednoznaczna jest natomiast ocena perspektyw norweskiego rynku offshore w krótkim terminie. Niskie ceny ropy, spadek wydatków inwestycyjnych oraz zakrojone na szeroką skalę programy restrukturyzacyjne wskazują na spodziewane spowolnienie aktywności gospodarczej w tej branży.

Wyk. 4. Obroty norweskich armatorów z branży offshore (% zmiana, r/r)

Źródło: Opracowanie WPHI Ambasady RP w Oslo na podstawie danych Norweskiego Stowarzyszenia Właścicieli Statków (*Norges Rederiforbund*)

Negatywne oczekiwania odnośnie koniunktury w norweskim sektorze offshore wyrażają również lokalne środowiska biznesowe, powiązane z branżą. Norweskie Stowarzyszenie Właścicieli Statków (*Norges Rederiforbund*), prognozuje, że obroty sektora armatorów z branży offshore (Offshore Supply Vessels - OVS) spadną w bieżącym roku o 7%, co będzie najgorszym wynikiem na przestrzeni ostatnich 10 lat (wyk. 4.). Przedstawiciele Stowarzyszenia podkreślają, że poprzez silne powiązanie łańcuchem wartości z ceną ropy, przedsiębiorstwa z branży będą zmuszone do wdrażania planów restrukturyzacyjnych (m.in. zmniejszenie zatrudnienia), równoległe z odstawianiem statków do rezerwy. Z podobną sytuacją branża zmagala się w kryzysowych latach 2008-2009, kiedy to również doświadczyła historycznie niskich cen ropy. Wówczas firmy bardzo szybko odbudowały swój potencjał i odrobiły straty poniesione w czasie recesji.